

HOTĂRÂREA CURȚII

17 iunie 1992*

Jakob Handte & Cie. GmbH **împotriva** **Traitements mécano-chimiques des surfaces SA (TMCS)**

(cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare, formulată de Cour de cassation din Franța)

„Convenția de la Bruxelles – Interpretarea articolului 5 punctul 1 – Competență în materie contractuală – Serii de contracte – Acțiune în răspundere deschisă de subcontractantul unei mărfi împotriva producătorului”

Cauza C-26/91

În cauza C-26/91,

având ca obiect o cerere adresată Curții, în temeiul Protocolului din 3 iunie 1971 privind interpretarea de către Curtea de Justiție a Convenției din 27 septembrie 1968 privind competența judiciară și executarea hotărârilor în materie de drept civil și comercial (JO 1972, L 299, p. 32, Ediție specială, 19/vol. 10, p. 3) de către Cour de cassation din Franța pentru pronunțarea, în litigiul pendinte în fața acestei instanțe, între

Jakob Handte & Cie GmbH

și

Traitements mécano-chimiques des surfaces SA (TMCS),

a unei hotărâri preliminare privind interpretarea articolului 5 punctul 1 din Convenția din 27 septembrie 1968, citată anterior,

CURTEA,

compusă din domnii O. Due, președinte, F. A. Schockweiler, președinte de cameră, G. F. Mancini, C. N. Kakouris, J. C. Moitinho de Almeida, M. Díez de Velasco și M. Zuleeg, judecători,

avocat general: domnul F. G. Jacobs,
grefier: domnul H. A. Rühl, administrator principal

după examinarea observațiilor scrise prezentate:

- pentru societatea Jakob Handte & Cie GmbH, de J. P. Desaché, avocat în baroul din Paris,
- pentru Guvernul Republicii Federale Germania, de domnul Ch. Böhmer, Ministerialrat în cadrul Ministerului Federal al Justiției, în calitate de agent,
- pentru Comisia Comunităților Europene, de domnul X. Lewis, membru al Serviciului juridic, în calitate de agent,

* Limba de procedură: franceza.

având în vedere raportul de ședință,

după ascultarea susținerilor orale ale Comisiei prezentate în ședința din 25 februarie 1992,

după ascultarea concluziilor avocatului general prezentate în ședința din 8 aprilie 1992,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin hotărârea din 8 ianuarie 1991, primită la Curte la 25 ianuarie 1981, Cour de cassation din Franța a adresat, în temeiul Protocolului din 3 iunie 1971 referitor la interpretarea de către Curtea de Justiție a Convenției din 27 septembrie 1968 privind competența judiciară și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO 1972, L 299, p. 32, Ediție specială, 19/vol. 10, p. 3), astfel cum a fost modificat prin Convenția din 9 octombrie 1978 privind aderarea Regatului Danemarcei, Irlandei, și a Regatului Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord (JO L 304, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 10, p. 16, denumită în continuare „convenția“), o întrebare preliminară privind interpretarea articolului 5 punctul 1 al convenției.

2 Această întrebare a fost ridicată în cadrul unui litigiu între societatea Jakob Handte și Cie GmbH, cu sediul la Tuttlingen (Republica Federală Germania, denumită în continuare „Handte Germania“), și societatea pe acțiuni Traitements mécano-chimiques des surfaces, cu sediul la Bonneville (Franța, denumită în continuare „TMCS“).

3 Din dosarul transmis Curții rezultă că TMCS a achiziționat în 1984 și în 1985 de la societatea pe acțiuni de drept elvețian Bula et Fils (denumită în continuare „Bula“) două mașini de polizat metale la care aceasta a adăugat un sistem de aspirare fabricat de Handte Germania, însă vândut și instalat de societatea comercială cu răspundere limitată Handte France, cu sediul la Strasbourg (Franța) (denumită în continuare „Handte Franța“).

4 În 1987, TMCS a inițiat o acțiune împotriva societăților Bula, Handte Germania și Handte Franța înaintea tribunal de grande instance din Bonneville (Franța) pentru repararea prejudiciului care rezultă din faptul că instalațiile produse și vândute nu erau conforme cu normele privind igiena și securitatea muncii și că nu erau corespunzătoare utilizării căreia fuseseră destinate.

5 Prin hotărârea din 4 mai 1988, aceasta instanță și-a declarat incompetența *ratione loci* pentru a judeca cererea formulată împotriva Bula; aceasta s-a pronunțat, în schimb, că era competentă pe baza articolului 5 punctul 1 din convenție pentru a se pronunța cu privire la cererea formulată împotriva Handte Germania și Handte Franța.

6 Prin hotărârea din 20 martie 1989, cour d'appel din Chambéry (Franța) a respins obiecția formulată de Handte Allemagne, pe motiv că acțiunea deschisă de TMCS împotriva acestei societăți se analizează într-o acțiune în răspundere a producătorului pentru viciile mărfurilor vândute, că această acțiune directă a subcontractantului mărfii împotriva producătorului este de natură contractuală atât în ceea ce privește legislația franceză cât și cea a convenției și că, prin urmare, prima instanță a fost îndreptățită să se declare competentă în calitate de instanță a locului în care obligația trebuie executată, în temeiul articolului 5 punctul 1 din convenție.

7 Considerând că articolul 5 punctul 1 din convenție nu era aplicabil în cadrul unei serii de contracte, Handte Germania a introdus recurs în casație împotriva acestei hotărâri a cour d'appel din Chambéry.

8 Considerând că litigiul ridică o problemă de interpretare a convenției, Cour de cassation din Franța a decis să suspende judecarea cauzei până când Curtea se va pronunța, cu titlu preliminar, cu privire la următoarea întrebare:

„Întrucât articolul 5 punctul 1 al convenției prevede o normă de competență specială în materie contractuală, acesta se aplică litigiului care opune subcontractantul unei mărfi producătorului, care nu este vânzătorul, cu privire la viciile mărfii sau la caracterul necorespunzător al acesteia pentru scopul căruia au fost destinate?”

9 Pentru o prezentare mai detaliată a faptelor din acțiunea principală, a derulării procedurii, precum și a observațiilor scrise prezentate Curții, se face trimitere la raportul pentru ședință. Aceste elemente din dosar sunt reluate în continuare numai în măsura în care sunt necesare pentru raționamentul Curții.

10 Pentru a răspunde întrebării adresate de instanța națională, este necesar să se amintească mai întâi faptul că, potrivit unei jurisprudențe constante (a se vedea Hotărârea din 22 martie 1983, Peters, punctele 9 și 10, 34/82, Rec., p. 987, și Hotărârea din 8 martie 1988, Arcado, punctele 10 și 11, 9/87, Rec., p. 1539), noțiunea de „materie contractuală” în sensul articolului 5 punctul 1 din convenție trebuie interpretată în manieră autonomă, făcându-se trimitere în principal la sistemul și la obiectivele acestei convenții, cu scopul de a asigura aplicarea uniformă a acesteia în toate statele contractante; prin urmare, această noțiune nu poate fi înțeleasă ca făcând trimitere la calificarea pe care instanța națională aplicabilă o conferă raportului juridic în cauză înaintea instanței naționale.

11 Este necesar în continuare să se arate că printre obiectivele urmărite de convenție figurează, potrivit preambulului, cel prin care „să întărească în Comunitate protecția juridică a persoanelor care sunt stabilite aici”.

În acest sens, raportul experților, întocmit cu prilejul elaborării convenției (JO 1979, C 59, p. 1) subliniază că

„convenția, prin instituirea normelor de competență comune, are ...scopul de a asigura, ... în domeniul în care are competență de reglementare, o veritabilă ordine juridică din care trebuie să rezulte cea mai mare certitudine. În acest scop, codificarea normelor de competență conținute de titlul II definește, ținând seama de toate interesele în cauză, instanța cea mai calificată în plan teritorial să judece un litigiu” [traducere neoficială].

13 Acest obiectiv al convenției este atins prin faptul că aceasta prevede un anumit număr de norme de competență care determină în ce cazuri, enumerate pe larg în secțiunile 2- 6 ale titlului II al convenției, pârâtul care are domiciliul sau este stabilit pe teritoriul unui stat contractant poate, atunci când este vorba despre o normă de competență specială, sau trebuie, în ipoteza unei norme de competență exclusivă sau a unei prorogări de competență, să fie chemat înaintea unei instanțe a unui alt stat contractant.

14 Normele de competență speciale sau exclusive și cele referitoare la prorogarea competenței derogă astfel de la principiul general, consacrat la articolul 2 primul paragraf din convenție privind competența instanțelor statului contractant pe teritoriul căruia pârâtul își are domiciliul. Caracterul de principiu general pe care îl presupune această normă de competență

se explică prin faptul că aceasta permite părâtului să se apere, în principiu, mai ușor. În consecință, normele de competență derogatorii de la acest principiu general nu pot genera o interpretare care depășește ipotezele luate în considerare de convenție.

15 Rezultă că noțiunea de „materie contractuală“, în sensul articolului 5 punctul 1 din convenție nu poate fi înțeleasă ca vizând o situație în care nu există niciun angajament liber asumat de o parte în raport cu o alta.

16 Or, fiind vorba despre acțiunea deschisă de subcontractantul unei mărfi achiziționate de la un vânzător intermediar împotriva producătorului cu scopul de a obține repararea prejudiciului care rezultă din neconformitatea mărfii, este necesar să se constate că nu există nici o legătură contractuală între subcontractant și producător, întrucât acesta nu și-a asumat nici o obligație de natură contractuală către subcontractant.

17 Mai mult, și în special în cazul unei serii de subcontracte internaționale, obligațiile contractuale ale părților pot varia de la un contract la altul, astfel încât drepturile contractuale pe care subcontractantul le poate susține în raport cu vânzătorul său imediat nu sunt în mod necesar aceleași cu cele asumate de producător în relația cu primul cumpărător.

18 De altfel, obiectivul de protecție juridică a persoanelor stabilite în Comunitate, cuprins, între altele, în convenție, cere ca normele de competență care derogă de la principiul general al acestei convenții să fie interpretate astfel încât să se permită unui părât avertizat în mod normal să prevadă în mod rezonabil instanța, alta decât cea din statul său de domiciliu, în fața căreia poate apărea.

19 Or, este necesar să se constate că, într-o situație cum este cea din acțiunea principală, aplicarea normei de competență specială, prevăzută la articolul 5 punctul 1 din convenție, în litigiul care opune subcontractantul unei mărfi și producătorul nu este previzibil pentru acesta din urmă și, prin urmare, este incompatibil cu principiul certitudinii juridice.

20 Într-adevăr, în afară de situația în care producătorul nu are nici o relație contractuală cu subcontractantul și nu-și asumă nici o obligație de natură contractuală în privința acestui cumpărător, a cărui identitate și domiciliul îi pot fi necunoscute în mod legitim, se pare că în marea majoritate a statelor contractante, responsabilitatea producătorului în raport cu subcontractantul pentru defecte ale mărfii vândute este considerată ca nefiind de natură contractuală.

21 Rezultă din evoluțiile anterioare că este necesar să se răspundă întrebării adresate de instanța națională că articolul 5 punctul 1 din convenție trebuie interpretat în sensul că acesta nu se aplică unui litigiu care opune subcontractantul unei mărfi și producătorul, care nu este vânzătorul, cu privire la defectele mărfii sau la caracterul necorespunzător al acesteia pentru scopul căruia a fost destinată.

Cu privire la cheltuielile de judecată

22 Cheltuielile efectuate de Guvernul Republicii Federale Germania și de Comisia Comunităților Europene, care au prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări. Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA,

pronunțându-se cu privire la întrebarea adresată de Cour de cassation din Franța, prin hotărârea din 8 ianuarie 1991, declară:

Articolul 5 punctul 1 din Convenția din 27 septembrie 1968 privind competența judiciară și executarea hotărârilor în materie de drept civil și comercial trebuie înțeles în sensul că acesta nu se aplică unui litigiu care opune subcontractantul unei mărfi și producătorul, care nu este vânzătorul, cu privire la defectele mărfii sau la caracterul necorespunzător al acesteia pentru scopul căruia i-a fost destinată.

	Due	Schockweiler	Mancini
Kakouris	Moitinho de Almeida	Díez de Velasco	Zuleeg

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, la 17 iunie 1992.

Grefier
J.-G. Giraud

Președinte
O. Due